

Zmarł prof. Jerzy Kleer, uznany ekonomista, wieloletni publicysta „Polityki”

polityka.pl, 28.07.2022,

Zmarł prof. Jerzy Kleer, uznany ekonomista, wieloletni publicysta „Polityki”

28.07.2022

Profesor Jerzy Kleer w marcu skończył 94 lata. Z tygodnikiem „Polityka” był związany od 1958 r. Zawsze opowiadał, że praca pozwala mu zachować dobre samopoczucie i stale intelektualnie się rozwijać.

Ciepły człowiek, świetny kolega.

Jerzy Kleer był profesorem ekonomii na Uniwersytecie Warszawskim i w Polskiej Akademii Nauk. Przez wiele lat pracy i badań przygotował ponad 300 publikacji naukowych i prasowych i 23 książki, które ukazywały się w Polsce i za granicą. Interesowały go m.in. państwa rozwijające się, makroekonomia, ale i długoterminowe prognozy gospodarcze dla Polski i świata. Przewidywaniem kondycji gospodarczej zajmował się m.in. jako wiceprzewodniczący Komitetu Prognoz Polska 2000 Plus przy prezydium PAN. Tu pod jego kierunkiem powstał raport „Polska 2050” o przyszłości gospodarczej kraju.

„Osoby zajmujące się prognostyką stosują różne podejścia. Ja w swoich badaniach wychodzę z założenia, że o przyszłości decyduje przeszłość, a nie teraźniejszość, która jest tylko zmodyfikowaną przeszłością” – mówił Edwinowi Bendykowi w wywiadzie dla „Polityki” z 2013 r.

Prof. Jerzy Kleer. Kolega, świetny szef

Do redakcji Jerzy Kleer dołączył w 1958 r. Szefem działu ekonomicznego był aż do 1998 r. – Do „Polityki” dołączył tuż po jej powstaniu. To był bardzo ciepły człowiek, życzliwy. Świetny kolega, partner. Osoba z kulturą i kadersztubą – wspomina Paweł Tarnowski, obecny kierownik działu ekonomicznego w „Polityce”. – A prócz tego bardzo dobry organizator. Świetnie przez długie lata prowadził dział ekonomiczny tygodnika, bo potrafił delikatnie mobilizować, wykorzystując wszelkie atuty swoich kolegów. Przez ten dział przez dekady przewinęły się gwiazdy dziennikarstwa. I chyba wszystkim znakomicie się z profesorem pracowało. Nie pamiętam konfliktów ani nawet drobnych zdradzeń, a wydaje się, że to w tym zawodzie naturalne. Tymczasem nasze dyskusje były spokojne, wyważone, ale też inspirujące. Zawsze coś się z nich potem rodziło.

Jak wspominaliśmy na łamach naszego tygodnika przy okazji 90. urodzin prof. Kleera: „Był jednym z tych, którzy nadali temu piśmie charakter, a życiu redakcyjnemu – niepowtarzalną atmosferę. Wszyscy, którzy się z nim zetknęli, cenią zarówno jego wiedzę, rangę intelektualną, jak i niezwykłą życzliwość wobec ludzi stowarzyszoną z pogodą ducha”. Prowadził dział ekonomiczny, a prócz tego redaktorem naczelnym dodatku specjalnego „Polityka – import – eksport”, w swoim czasie bardzo popularnego.

Ekonomia, uniwersytet, „Polityka”

Jerzy Kleer urodził się w 1928 r. w Bielsku-Białej. Studiował w Wyższej Szkole Handlowej we Wrocławiu (potem znanej jako Wyższa Szkoła Ekonomiczna), ekonomię kończył w Szkole Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, tu uzyskał tytuł magistra. Doktorat obronił w 1958 r. na Wydziale Ekonomii Politycznej Uniwersytetu Warszawskiego. Praca „Ekonomiczne aspekty spółdzielczości” powstała pod okiem słynnego ekonomisty prof. Oskara Langego. W 1963 r., również w stołecznej Szkole Głównej Planowania i Statystyki, został doktorem habilitowanym w zakresie nauk ekonomicznych. Tytuł profesora nadzwyczajnego Jerzy Kleer uzyskał w 1975 r., a tytuł profesora zwyczajnego – w 1983 r.

Prof. Kleer pracował przez całe życie: jako starszy asystent i adiunkt w Zakładzie Nauk Ekonomicznych PAN (1956–70), kierownik Zakładu Teorii Spółdzielczości, a następnie Zakładu Spółdzielczości za Granicą w Spółdzielczym Instytucie Badawczym (1971–83), kierownik Katedry Spółdzielczości, a później Katedry Ekonomii Sfery Publicznej na Wydziale Ekonomii UW (1983–2010), kierownik Katedry Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych w Wyższej Szkole Cła i Logistyki (2008–12). Był rektorem Wyższej Szkoły Bankowości, Finansów i Zarządzania (potem: Wyższa Szkoła „Olympus” im. Romualda Kudlińskiego; 1995–2008). Z Instytutem Nauk Ekonomicznych PAN związał się we wrześniu 2012 r.

W latach 1983–87 na Uniwersytecie ONZ w Tokio doradzał w sprawach gospodarczo-społecznych w krajach Południa i państwach socjalistycznych. W latach 2005–08 był członkiem Komisji ds. Rozwoju Unii Europejskiej. Był też aktywny za granicą, wykładał m.in. w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Japonii, ZSRR i Rosji. Uczestniczył w przeszło setce konferencji naukowych na całym świecie. Wypromował trzydziestu doktorów. Został odznaczony Krzyżami Odrodzenia Polski Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim.

„Ci, którzy nas atakują, nie wiedzą, że pomagają nam trwać w uporze. Wzmacniają solidarność zespołu i chęć pokazania, że się nie damy – pisał w „Dziennikach politycznych” Mieczysław R. Rakowski, który do 1982 r. był redaktorem naczelnym „Polityki”. – Teksty są coraz lepsze, a przede wszystkim podejmujemy rzeczywiście ważne problemy. Jurek Kleer (pseud. Jerzy Jabłonowski) napisał obszerny tekst wyjaśniający istotę egalitaryzmu, o którym w ostatnich miesiącach jest głośno. Maniusz (Turski) nabral rozpędu i na kanwie książki Żaluskiego »Czterdziesty czwarty« napisał bardzo dobry tekst pt. »Rok polskich przeznaczeń».

Sześć dekad pracowitości

W 2013 r. Wydział Nauk Ekonomicznych UW obchodził 60. jubileusz i z tej okazji został odnowiony m.in. doktorat prof. Jerzego Kleera. Było to wyróżnienie za pracę i jego wkład w popularyzację ekonomii wśród kolejnych pokoleń. Dorobek prof. Kleera jeden z recenzentów jego pracy doktorskiej, prof. Marian Gorynia z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, podsumował tak: „Profesor Jerzy Kleer to ważna osobistość polskiej ekonomii, która wywarła znaczący wpływ na kształtowanie się dorobku tej dyscypliny na przestrzeni ostatnich 60 lat. W tym roku mija właśnie 60 lat od ukończenia przez Niego studiów magisterskich, 55 lat od uzyskania stopnia doktora, 51 lat od nadania Mu stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych, 38 lat od uzyskania tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego oraz 30 lat od nadania Mu tytułu naukowego profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych. Wymienione rocznice stanowią dobrą okazję dla podkreślenia znaczenia, wkładu i pracowitości Jerzego Kleera w budowaniu dorobku, wszechstronności i różnorodności szeroko rozumianych nauk ekonomicznych w Polsce, a także do oceny uzyskanych przez Niego wyników. Niezwykłość roli odegranej i odgrywanej przez Profesora Jerzego Kleera związana jest z tym, że los sprawił Mu możliwość pracy i twórczości w okresie ponad sześciu dekad. Utrzymanie dużej intensywności i wysokiego poziomu pracy naukowej w tak długim okresie jest osiągnięciem niespotykanym i choćby z tego powodu zasługującym na podkreślenie”.

Prof. Andrzej Karpiński w jednej ze swoich publikacji wspominał z kolei szczególną umiejętność Kleera „dostrzegania tych aspektów problemów i zjawisk, które nie są dostrzegane przez innych badaczy”. Prócz spółdzielczości zajmowała go problematyka zaoferowania gospodarczego, kwestie transformacji ustrojowej, zmian szkolowych w gospodarce, nierówności i globalizacji. Poświęcił tym zagadnieniom kilka książek (m.in. „Gospodarka światowa. Prawidłowości rozwoju”, „Drogi wyjścia z zaoferania”, „Globalizacja a państwo narodowe a usługi publiczne”). Jak sam o sobie pisał: „Interdyscyplinarność została niejako od początku wpisana w moją działalność naukową”.